

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-10-09 Nr. (14.3-03)-64-1805349

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2002 M. RUGPJŪČIO 13 D. NUTARIMO NR. 1283
PAKEITIMO PROJEKTO**

100 Atkurtai
Lietuvai

Finansų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – tobulinti kasos aparatų naudojimo teisinį reglamentavimą, atsižvelgiant į modernius atsiskaitymo ir apskaitos būdus, įgyvendinti teisėkūros principus (proporcingumo, efektyvumo, aiškumo).

Dėl pasikeitusių technologinių galimybių mokesčių mokėtojai pageidauja automatizuoti verslo procesus ir juos perkelti į elektroninę erdvę, paprastai naudotis moderniais atsiskaitymo ir apskaitos būdais. Kai kurios pareigos, susijusios su kasos aparatų naudojimu (neskaitmenizuotas kasos aparatų registravimas, rankinis kasos aparato kasos operacijų žurnalo pildymas, popierinio kasos aparato kvito išdavimas), neatitinka verslo lūkesčių ir sukelia papildomą administracinę naštą. Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 nuostatos reglamentuoja kasos aparatų naudojimą tik atsiskaitant grynaisiais pinigais ir mokėjimo kortelėmis. Plečiantis finansinių technologijų sektoriaus veiklos galimybėms ir naudojant kitus mokėjimo nurodymo inicijavimo būdus mokesčių administratoriui ir mokesčių mokėtojams kyla klausimų dėl tam tikrų veiklos ir tvarkomos apskaitos interpretavimo aspektų.

Be to, šiuo metu kasos aparatais fiksuojamų duomenų nepakeičiamumo lygis išlieka technologiškai nepakitęs nuo 1996 m. Todėl tobulėjant informacinėms technologijoms rizika dėl pajamų netraukimo į apskaitą masto auga. Mokesčių administratoriaus turima informacija apie kasos aparatais užfiksuotus duomenis, kuri gaunama tik fiziškai tikrinant mokesčių mokėtojus, yra nepakankama siekiant užtikrinti pažeidimų prevenciją ir laiku identifikuoti didžiausios rizikos subjektus. Neturint operatyvios informacijos apie mokesčių mokėtojų atliekamas ūkines operacijas, pažeidimai aptinkami tik juos padarius, t. y. kontrolė yra orientuota į praeityje padarytų pažeidimų suradimą atsiliekant kelis mėnesius ar metus. Mokesčių mokėtojų kontrolės procedūros yra santykinai ilgos ir tiek iš mokesčių mokėtojų, tiek iš mokesčių administratoriaus reikalauja nemažų finansinių, žmonių ir laiko sąnaudų. Mokesčių administratorius neturi galimybės atlikti mokesčių mokėtojų atliekamų kasdinių finansinių operacijų rizikingumo vertinimo ir stiprinti į mokesčių vengimo prevenciją orientuoto nuolatinio mokesčių mokėtojų stebėsenos proceso.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas Nr. 1283 yra daug kartų keistas, kai kurios jo nuostatos reglamentuoja tam tikrą ūkio subjektų veiklos tvarką fragmentiškai.

LRV dėl LRV Nr. 1283 pakeit (kasos aparatai nauja redakcija teikimas patikslintas)2

Todėl siūloma dabartinį kasos aparatų naudojimo reglamentavimą tobulinti taip, kad jis atitiktų tiek viešojo, tiek privataus sektorių galimybes ir lūkesčius.

Nutarimo projekte siūloma:

1. Sudaryti sąlygas ūkio subjektams papildomai nenaudoti kasos aparatų, kai prekių pardavimo ir (arba) paslaugų suteikimo ūkinių operacijų duomenys fiksuojami tiesiogiai Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) valdomos išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos (toliau – i.MAS) išmaniųjų elektroninių kasos aparatų posistemyje (toliau – i.EKA) VMI nustatyta tvarka, t. y. naudojamosi VMI teikiama nemokama elektronine paslauga. Prie i.EKA bus galima prisijungti internetu naudojant kompiuterį, telefoną ar kitą įrenginį.

2. Nustatyti, kad, be kitų kasos aparatų techninių reikalavimų, VMI nustato ir naujus kasos aparatais užfiksuotų duomenų nepakeičiamumo ir tokių duomenų prieinamumo VMI techninius reikalavimus. Tokie nauji techniniai reikalavimai turėtų būti nustatyti iki 2019 m. spalio 31 d. tam, kad kasos aparatų gamintojai ir naudotojai iš anksto žinotų minėtų reikalavimų turinį. Be to, siekiant sudaryti sąlygas ūkio subjektams sklandžiai pasiruošti naudoti naujus techninius reikalavimus atitinkančius kasos aparatus, siūloma minėtus techninius reikalavimus pradėti taikyti etapais.

Pažymėtina, kad ūkio subjektai, pasirinkę prekių pardavimo ir (arba) paslaugų suteikimo duomenis fiksuoti naudodamiesi i.EKA funkcinėmis galimybėmis, nepatirs išlaidų, susijusių su kasos aparatų naudojimu ir pritaikymu pagal naujus techninius reikalavimus.

3. Suvienodinti kasos aparatų naudojimo reglamentavimą juridiniams ir fiziniams asmenims, vežantiems keleivius taksi ar vežantiems keleivius už atlygį.

4. Nustatyti, kad atvejais, kai nereikalaujama naudoti kasos aparatų, kai pirkėjas nereikalauja pateikti pinigų priėmimo kvito ir kai tokios lengvatos nustatytos ne dėl prekybos konkrečiomis prekėmis ar nėra susijusios su konkrečios veiklos pobūdžiu (pvz., prekyba bilietais, vaistiniais preparatais, savo išaugintais žemės ūkio produktais ir pan.), netaikomi, jeigu bus prekiaujama alkoholiniais gėrimais, tabako gaminiais arba variklių degalais. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu kasos aparatų nereikalaujama naudoti pramogų, sporto, kultūros renginių metu (kai prekiaujama alumi), tarptautinėse, nacionalinėse ir kitokiose Lietuvos Respublikoje organizuojamose iki 10 dienų trukmės parodose-mugėse, kuriose ūkio subjektai parduoda savo gamybos produkciją (kai prekiaujama alumi ir (arba) natūralios fermentacijos sidru, kurio tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 6 procentų), ir siekiant, kad ūkio subjektai galėtų apsispręsti, ar naudoti kasos aparatus, ar naudotis VMI teikiama nemokama elektronine paslauga (naudotis i.EKA funkcinėmis galimybėmis), suteikiamas pereinamasis laikotarpis iki 2020 m. lapkričio 1 d.

5. Nustatyti, kad kasos aparatų nereikalaujama naudoti visais atvejais, kai išduodamas apskaitos dokumentas, draudikams, nes draudikų kaip ir finansų įstaigų veiklai ir apskaitai taikomi reikalavimai, kurie leidžia užtikrinti skaidrią pinigų apskaitą kitomis priemonėmis, nenaudojant kasos aparatų, pavyzdžiui, reikalavimai dėl vidaus kontrolės sistemos, kuri turi būti įdiegta įgyvendinant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones pagal Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą. Be to, Lietuvos bankas nuolat prižiūri ir kontroliuoja draudikų veiklą.

6. Išdėstyti pagrindines nuostatas, susijusias su kasos aparatų naudojimu, tobulinant šiuo metu galiojantį kasos aparatų naudojimo reglamentavimą. Praktinio kasos aparatų naudojimo tvarkos aprašus (tarp jų ir šiuo metu finansų ministro įsakymais patvirtintus pinigų priėmimo kvitų ir bilietų naudojimo tvarkos aprašus) įgaliojama patvirtinti VMI.

Priėmus nutarimą bus sudarytos galimybės duomenis tiesiogiai fiksuoti i.EKA atsisakant šiuo metu įprastų kasos aparatų, duomenis pateikti VMI elektroniniu būdu ir saugoti VMI valdomose duomenų bazėse, elektroniniu būdu registruoti kasos aparatus VMI, atsisakyti popierinių kasos operacijų žurnalų, elektroniniu būdu gauti preliminaras pridėtinės vertės mokesčio ar gyventojų pajamų mokesčio deklaracijas. Plečiantis finansinių technologijų sektoriaus veiklos galimybėms bus sudarytos palankios sąlygos ūkio subjektams fizinėse prekybos ir (arba) paslaugų teikimo vietose atsiskaitymams už prekes ir (arba) paslaugas taikyti pažangius atsiskaitymo būdus ir atsiskaitymo operacijas, jų apskaitą tvarkyti elektroniniu būdu.

Be to, bus sudarytos prielaidos užtikrinti kasos aparatais užfiksuotų duomenų nepakeičiamumą, VMI bus sudarytos prielaidos vertinti mokesčių mokėtojų atliekamų kasdienių finansinių operacijų rizikingumą ir sukurti naują į mokesčių vengimo prevenciją orientuotą nuolatinį mokesčių mokėtojų stebėsenos procesą.

Todėl bus suteikta galimybė ūkio subjektams modernizuoti verslo procesus, gauti elektronines paslaugas bei sumažinti administracinę naštą ir kartu bus sustiprinti VMI administraciniai gebėjimai.

Ūkio subjektai, pasirinkę prekių pardavimo ir (arba) paslaugų suteikimo ūkinių operacijų duomenis fiksuoti tiesiogiai naudodamiesi i.EKA funkcinėmis galimybėmis, nepatirs išlaidų, susijusių su kasos aparatų naudojimu ir pritaikymu pagal naujus techninius reikalavimus. Ūkio subjektai, nepageidaujantys naudotis i.EKA teikiamomis galimybėmis, turės pakeisti arba pritaikyti šiuo metu naudojamus kasos aparatus, kad jie atitiktų naujus techninius reikalavimus. Iš šiuo metu naudojamų apie 95 tūkst. kasos aparatų apie 25 tūkst. galimai būtų įmanoma pertvarkyti taip, kad jie atitiktų naujus reikalavimus. Apie 70 tūkst. kasos aparatų pertvarkyti techninių galimybių nėra. Tačiau, VMI vertinimu, apie 50 procentų ūkio subjektų pasirinktų naudotis i.EKA funkcinėmis galimybėmis, o ne kasos aparatais. Tikėtina, kad įdiegus i.EKA ir atsižvelgiant į tai, kad naudojimas i.EKA funkcinėmis galimybėmis bus nemokama paslauga, ūkio subjektų, besinaudojančių minėtomis funkcinėmis galimybėmis, dalis tik didės.

Preliminaraus administracinės naštos pokyčio detalizavimas

Duomenų prieinamumas VMI elektroniniu būdu	3,332
Popierinių kasos aparato kasos operacijų žurnalų atsisakymas	-73,504
Iš viso	-70,172

(mln. eurų)

Siekiant įgyvendinti išvardytas kompleksines priemones VMI valdomoje i.MAS reikės įdiegti i.EKA. Tam prireiks šiek tiek daugiau nei 4 mln. eurų, iš kurių 3,412 mln. eurų sudarys Europos Sąjungos fondų lėšos pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ 02.3.1-CPVA-V-529 priemonę „Pažangių elektroninių paslaugų kūrimas“ (85 proc.) ir 0,602 mln. eurų valstybės biudžeto lėšos (15 proc.). Jei iki i.EKA įdiegimo procedūrų pradžios nebus numatytas valstybės debesijos paslaugų (kaip tai suprantama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 19 d. nutarimo Nr. 1051 nuostatas) teikėjas, bus būtinas papildomas finansavimas (valstybės biudžeto ar Europos Sąjungos fondų lėšomis) kompiuterinei infrastruktūrai įsigyti (apie 800 tūkst. eurų).

Nutarimo projekte siūloma nustatyti, kad:

- ūkio subjektai naudotis i.EKA funkcinėmis galimybėmis galės nuo 2020 m. gegužės 1 d. (VMI iki šios datos įdiegs i.EKA);

- nauji techniniai reikalavimai kasos aparatams įsigaliojusių keturiais etapais:

✓ nuo 2020 m. lapkričio 1 d. – kompiuteriniams kasos aparatams (jeigu juos naudoja ūkio subjektai, kurių 2018 m. pajamos viršijo 300 000 eurų);

✓ nuo 2021 m. gegužės 1 d. – kasos aparatams, kuriuos naudoja PVM mokėtojai (jeigu PVM mokėtojų 2019 m. pajamos viršijo 300 000 eurų);

✓ nuo 2021 m. lapkričio 1 d. – nefiskaliniams kasos aparatams;

✓ nuo 2025 m. gegužės 1 d. – kitiems kasos aparatams.

Todėl ūkio subjektai turės pakankamai laiko (skaičiuojant nuo i.EKA įdiegimo, atitinkamai nuo 6 mėn. iki 5 metų) apsispręsti, ar naudotis i.EKA funkcinėmis galimybėmis, ar įsigyti naujus arba atnaujinti turimus kasos aparatus.

Papildomai pažymėtina, kad mokesčių mokėtojų teikiamos informacijos standartizavimas ir perkėlimas į elektroninę erdvę bei elektroninių paslaugų diegimas yra vienas pagrindinių daugelio šalių mokesčių administratorių prioritetų. Pastaraisiais metais naujus kasos aparatų techninius reikalavimus dėl duomenų nepakeičiamumo ir duomenų prieinamumo mokesčių administratoriams elektroniniu būdu nustatė Bulgarija, Gruzija, Švedija, Vengrija, Slovakija, Kroatija, Portugalija, Makedonija, Armėnija, Rusija.

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planą. Pagal minėto plano IV prioriteto 4.3 krypties 4.3.1 darbo 3 priemonę numatytas kasos aparatų sistemų teisinio reglamentavimo tobulinimas atsižvelgiant į modernius atsiskaitymo ir apskaitos būdus.

Nutarimo projektas Europos Sąjungos teisės aktų neperkelia.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus nutarimą, VMI priims naujus arba pakeis šiuo metu galiojančius teisės aktus, reikalingus nutarimo nuostatomis įgyvendinti, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projekte sąvokos neapibrėžiamos.

Nutarimo projektas buvo pateiktas derinti visuomenei, paskelbiant jį Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ir pasiūlymų negauta.

Nutarimo projektas išvadoms gauti buvo pateiktas Aplinkos, Energetikos, Krašto apsaugos, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo, Teisingumo, Ūkio, Užsienio reikalų, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijoms, Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos bankui, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybai, Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijai, Lietuvos prekybos įmonių asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos naftos produktų prekybos įmonių asociacijai, asociacijai „Investors' Forum“, Lietuvos bankų asociacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Legalaus verslo aljansui, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacijai, Kasos aparatų gamintojų, importuotojų ir aptarnavimo įmonių asociacijai, Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacijai, Lietuvos draudikų asociacijai, Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijai, Lietuvos vežėjų profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Taksi paslaugų teikėjų asociacijai.

Aplinkos, Energetikos, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo, Užsienio reikalų ir Žemės ūkio ministerijos pastabų ir pasiūlymų neturėjo.

Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos bankas, Lietuvos prekybos įmonių asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos naftos produktų prekybos įmonių asociacija, asociacija „Investors' Forum“, Lietuvos darbdavių konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Legalaus verslo aljansas, Lietuvos draudikų asociacija, Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacija, Lietuvos vežėjų profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“, Taksi paslaugų teikėjų asociacija išvadų dėl Nutarimo projekto nepateikė.

Į Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacijos pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta. Lietuvos transporto saugos administracija dėl Nutarimo projekto turinio pastabų neturėjo, šios institucijos redakcinio pobūdžio pastabos įvertintos.

Pažymėtina, kad atsižvelgiant į ūkio subjektų ir suinteresuotų institucijų pasiūlymus (Ūkio ministerijos, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos ir kt.) Nutarimo projekte numatytas ilgesnis pereinamasis laikotarpis, per kurį ūkio subjektai galės prisitaikyti prie naujų techninių reikalavimų. Siūloma nustatyti, kad ūkio subjektų, kurių metinės pajamos neviršija 300 tūkst. eurų, naudojamiems kasos aparatams nauji techniniai reikalavimai įsigalios 2025 m. gegužės 1 d.

Ūkio ministerijai pateikta administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, atsižvelgiant į Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4.

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba pasiūlė nekeisti esamos kasos aparatų naudojimo tvarkos, nes, jos nuomone, Nutarimo projektas didins finansinę ir administracinę naštą verslui dėl naujų kasos aparatų įsigijimo ar jų atnaujinimo, galimai mažins vyresnio amžiaus asmenų verslumo ir užimtumo galimybes, be to, tarybos nuomone, abejotina, ar siūlomi kasos aparatų naudojimo tvarkos pakeitimai panaikins nesąžiningiems verslo subjektams galimybes ir toliau daryti pažeidimus. Taip pat pasiūlė iš valstybės biudžeto kompensuoti verslininkų išlaidas, susijusias su kasos aparatų pritaikymu išmaniajai sistemai. Jurbarko rajono verslininkų organizacija nepitaria Nutarimo projektui ir mano, kad Nutarimo projektas yra nukreiptas prieš mažas ir labai mažas verslo įmones, siekiant, kad jos pasitrauktų iš rinkos, ir sukels papildomą finansinę bei administracinę naštą nedideliems verslo subjektams.

Nutarimo projekte nustatoma kasos aparatų naudojimo alternatyva, t. y. ūkio subjektams suteikiama galimybė prekių pardavimo ir (arba) paslaugų suteikimo ūkinių operacijų duomenis fiksuoti tiesiogiai naudojantis i.EKA funkcinėmis galimybėmis. Tokiu atveju ūkio subjektai nepatirs išlaidų, susijusių su kasos aparatų naudojimu ir pritaikymu pagal naujus techninius reikalavimus. Pažymėtina, kad naudojimasis i.EKA funkcinėmis galimybėmis bus nemokama mokesčių administratoriaus teikiama elektroninė paslauga. Taip pat numatoma teikti ūkio subjektams kitas elektronines paslaugas (pavyzdžiui, preliminarų pridėtinės vertės mokesčio deklaracijų, gyventojų pajamų mokesčio deklaracijų pateikimo), kurios ūkio subjektams supaprastins mokesčių sumokėjimą.

Lietuvos bankų asociacija pasiūlė šiuo metu nustatytą išimtį, leidžiančią nenaudoti kasos aparatų, kai ūkio subjektai priima grynuosius pinigus išrašydami kasos pajamų orderį, taikyti ir tiems atvejams, kai įmonės kasoje atsiskaitoma mokėjimo kortelėmis.

Manome, kad Lietuvos bankų asociacijos keliamą klausimą dėl atsiskaitymų mokėjimo kortelėmis ir kasos aparatų naudojimo išspręs i.EKA funkcinės galimybės – ūkio subjektai galės nenaudoti kasos aparatų, jeigu pasirinks šią VMI nemokamą paslaugą.

Kasos aparatų gamintojų, importuotojų ir aptarnavimo įmonių asociacija nurodė, kad Mokesčių administravimo įstatymas nėra mokesčių įstatymas ir todėl neturėtų būti Nutarimo projekto pagrindu, taip pat mano, kad popierinis kasos aparato kvitas, kaip administracinė našta, ir galimybė nenaudoti kasos aparatų, kai tiesiogiai naudojamosi i.EKA, vertintini kritiškai.

Pažymėtina, kad Mokesčių administravimo įstatymo 2 straipsnio 9 dalis aiškiai Mokesčių administravimo įstatymą priskiria mokesčių įstatymų kategorijai. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad mokesčių mokėtojų teikiamos informacijos standartizavimas ir perkėlimas į elektroninę erdvę bei elektroninių paslaugų diegimas yra vienas pagrindinių daugelio šalių mokesčių administratorių prioritetų. Todėl numatoma elektroninė kasos aparato kvito forma ar ūkinių operacijų registravimas elektroninėje erdvėje (atsisakant šiuo metu įprastų kasos aparatų) neabejotinai yra ir Lietuvoje kuriamų pažangių elektroninių paslaugų sistemos elementas.

Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į tai, kad Nutarimo projekte nustatomas tam tikras prekybos (paslaugų teikimo) automatų (toliau – automatai) teisinis reguliavimas, pasiūlė įvertinti poreikį patikslinti Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo projekto (toliau – Aprašo projektas) pavadinimą, taip pat pasiūlė Aprašo projekto 26 punkte nurodyti kriterijus, pagal kuriuos būtų vertinama, ar administracinė našta yra „akivaizdžiai neproporcinga“.

Atsižvelgdami į tai, kad automatų naudojimo teisinis reguliavimas apima tik kasos aparatų nenaudojimo atvejį (vieną iš keliasdešimt), manome, kad Aprašo projekto pavadinimas neturėtų būti siejamas su kasos aparatų nenaudojimo atveju ir pavadinimo keisti nereikėtų. Taip pat pažymėtina, kad kasos aparatų nenaudojimo atvejai, kai jie nustatomi VMI, ir atitinkamų sprendimų priėmimas yra nustatyti teisės aktuose (VMI viršininko 2012 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. VA-40 „Dėl kasos aparato nenaudojimo atvejų, kai kasos aparato neįmanoma naudoti dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą, ir apskaitos dokumento išrašymo“, VMI viršininko 2012 m. balandžio 13 d. įsakymas Nr. VA-42 „Dėl Sprendimo dėl kasos aparato nenaudojimo / naudojimo atvejų FR1115 formos patvirtinimo“).

Sprendimai priimami atsižvelgiant į konkrečią situaciją. Todėl baigtinį kriterijų sąrašą nustatyti netikslinga.

Vidaus reikalų ministerija ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba pasiūlė Nutarimo projekte numatyti pagal pareikalavimą prieigą prie i.EKA duomenų Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai ir kitoms ikiteisminio tyrimo įstaigoms.

Pažymėtina, kad minėtas Vidaus reikalų ministerijos ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pasiūlymas šiuo metu yra įgyvendintas ir reglamentuotas VMI viršininko 2015 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. VA-30 patvirtintuose Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos nuostatuose (nuostatų 31–43 punktuose).

Lietuvos savivaldybių asociacija atkreipė dėmesį, kad neįvertintos interneto ryšio įsigijimo išlaidos, taip pat nenustatytos kasos aparatų naudojimo stacionariai ir kasos aparatų naudojimo lauko sąlygomis tvarkos. Be to, mano, kad galimai tikslinga nustatyti sumos, kurią gavus nereiktų jungtis prie i.EKA, maksimalų dydį.

Pažymėtina, kad išlaidos, susijusios su duomenų perdavimu VMI, yra įvertintos Nutarimo projekto teikimo rašte ir Ūkio ministerijai pateiktoje administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitoje. Atkreiptinas dėmesys, kad lauko sąlygomis kasos aparatų nereikalaujama naudoti, be to, detali kasos aparatų naudojimo tvarka nustatyta VMI viršininko įsakymu. Taip pat Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos apraše (tiek šiuo metu galiojančiame, tiek ir naujai dėstomame) kasos aparatų naudoti nereikalaujama VMI nustatytais atvejais, kai kasos aparato naudoti neįmanoma dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą.

Papildoma informacija.

Nutarimo projektas buvo pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei (Finansų ministerijos 2018-08-28 raštas Nr. (14.3-03)-6K-1804652), tačiau grąžintas Finansų ministerijai įvertinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. rugsėjo 7 d. išvadoje Nr. NV-2362 dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 50 punkto nuostatomis, bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe, teikiamas Nutarimo projektas, patikslintas pagal Išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus, taip pat, atsižvelgiant į Išvadoje pateiktą pasiūlymą, Nutarimo projektas papildomai suderintas su Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba. Dėl Išvadoje pateiktos pastabos, į kurią atsižvelgta iš dalies, parengta derinimo pažyma.

Be to, atsižvelgdami į Išvadoje išdėstytą pasiūlymą dėl kai kurių Nutarimo projekto nuostatų papildomo pagrindimo Nutarimo projekto teikime, teikiame papildomą informaciją.

Dėl subjektų, kurių naudojamiems kasos aparatams bus taikomi nauji techniniai reikalavimai, grupių išskyrimo ir skirtingų naujų techninius reikalavimus atitinkančių kasos aparatų naudojimo pradžios terminų nustatymo (tokį pasiūlymą pateikė ir Konkurencijos taryba savo 2018-09-20 išvadoje Nr. (9.8E-35)6V-2360).

Subjektų, kurių naudojamiems kasos aparatams bus taikomi nauji techniniai reikalavimai, grupės buvo išskirtos ir skirtingi nauji techninius reikalavimus atitinkančių kasos aparatų naudojimo pradžios terminai Nutarimo projekte buvo pasiūlyti atsižvelgiant į:

a) tai, kad kompiuteriniai kasos aparatai sudaro iki 30 proc. bendro kasos aparatų skaičiaus, tačiau jais užfiksuojama pajamų dalis yra apie 70 proc. visų kasos aparatais užfiksuojamų pajamų;

b) dalį kompiuterinių kasos aparatų galima modernizuoti, todėl nereikės įsigyti naujų;

c) VMI elektroniniu būdu atliktos mokesčių mokėtojų apklausos rezultatus (apie 50 proc. apklaustųjų teigė, kad nesirinktų prekių pardavimo ir (arba) paslaugų suteikimo ūkinių operacijų duomenis fiksuoti tiesiogiai VMI valdomos išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos (i.MAS) išmaniųjų elektroninių kasos aparatų posistemyje (i.EKA), bet ir toliau naudotų kasos aparatus;

d) keistinių (atnaujintinių) kasos aparatų skaičių;

e) smulkiojo ir vidutinio verslo veiklos specifiką.

Dėl Nutarimo projekte siūlomo nustatyti griežtesnio, palyginti su galiojančiu, taksometro kasos operacijų žurnalo pildymo visais atvejais reguliavimo.

Šiuo metu galiojančiame Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos apraše (aprašo 11.8 papunktis) nustatyta, kad VMI gali nustatyti atvejus, kai taksometro kasos operacijų žurnalas nepildomas. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu VMI nėra nustačiusi nė vieno atvejo, kai būtų galima nepildyti taksometro kasos operacijų žurnalo (nebuvo poreikio). Todėl atsižvelgiant į tai, kad minėta teisės norma nėra aktuali, Nutarimo projekte siūloma jos atsisakyti ir nustatyti, kad taksometro kasos operacijų žurnalas, kaip ir šiuo metu, pildytinas visais atvejais.

Dėl Konkurencijos tarybos išvadoje dėl Nutarimo projekto pateikto pasiūlymo peržiūrėti Nutarimo projekte nustatomus atvejus, kai kasos aparatų nereikalaujama, kad ūkio subjektai nebūtų privilegijuojami konkurentų atžvilgiu.

Rengiant Nutarimo projektą, atvejai, kai kasos aparatų nereikalaujama naudoti, buvo įvertinti atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytus teisėkūros proporcingumo ir efektyvumo principus, t. y. buvo siekta nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti, ir pasirinktos veiksmingiausiai ir kartu ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės.

Nutarimo projektą parengė Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151, el. p. jurate.laurikenaite@finmin.lt) Mokesčių ir maitų administravimo skyriaus (vedėjas Paulius Majauskas, tel. 239 0093, el. p. paulius.majauskas@finmin.lt) vyriausiasis specialistas Redas Zelba, tel. 239 0276, el. p. redas.zelba@finmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 10 lapų.
2. Institucijų išvados, 30 lapų.
3. Derinimo pažyma, 1 lapas.

Finansų ministras

Vilius Šapoka